

ПОЛИТИКА ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА КЛИЕНТИТЕ НА ИП „ЕЛАНА ТРЕЙДИНГ“ АД

I. Общи положения

Чл. 1. Настоящият документ е изготвен в съответствие с разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и чл. 45 от Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 година за допълване на Директива 2014/65/ЕС (Делегиран регламент 2017/565) и има за цел да уреди условията и реда за категоризация на клиентите на инвестиционен посредник „Елана Трейдинг“ АД (ИП) във връзка с инвестиционните и допълнителните услуги и дейности, които ИП предоставя.

Чл. 2. (1) Категоризацията на клиентите е процедурата по определянето им като непрофесионални, професионални или приемлива насрещна страна (ПНС) въз основа на публично достъпната информация (вкл. и в интернет) – публично достъпни регистри и официални документи, както и представена от клиентите данни. Категоризацията може да бъде направена по отношение на всички или само на конкретни дейности и услуги, предоставяни от ИП.

(3) Категоризацията на клиентите бива първоначална, извършвана при установяване на отношения с ИП, и последваща, извършвана по инициатива на клиента или по инициатива на ИП в хода на предоставянето на услуги.

Чл. 3. В зависимост от категорията, в която са категоризирани клиентите, ИП ги третира по различен начин по отношение на:

- а) информацията, която следва да се предостави на клиента преди предоставянето на инвестиционна услуга или дейност;
- б) оценката за уместност и целесъобразност на предоставяните продукт/услуга;
- в) съдържанието на докладите към клиента за предоставяните услуги;
- г) обработването и изпълнението на нареждания за сделки с финансови инструменти (ФИ).

Чл. 4. Нивото на защита на всяка от категориите клиенти зависи от опита и знанията, присъщи за дадената категория, а именно непрофесионалните клиенти получават най-висока степен на защита, професионалните инвеститори – по-малка, а за ПНС се предполага, че имат най-добри познания за приложимите изисквания и пазара, в следствие на което получават минимална защита.

II. Категории клиенти

A. Приемливи насрещни страни

Чл. 5. (1) Съгласно чл. 89, ал. 2 от ЗПФИ като ПНС се определят:

- инвестиционен посредник;
- кредитна институция;
- застрахователно дружество;
- колективна инвестиционна схема;
- управляващо дружество;
- пенсионноосигурително дружество;
- пенсионен фонд;
- други финансови институции, които имат лиценз или са регулирани от законодателството на Европейския съюз и на държавите членки;
- националните правителства;
- държавни органи, които управляват държавен дълг;
- централни банки и международни институции,

– равностойни на гореизброените лица от трети държави, спрямо които се прилагат изисквания, еквивалентни на изискванията на законодателството на Европейския съюз.

(2) ИП може да определи като ПНС и лица, попадащи в категорията клиенти, които следва да бъдат разглеждани като професионални в съответствие с чл. 9, т. 1-3 от този документ, включително лица от трети държави.

(3) При предоставяне на услуга на клиент от друга юрисдикция, ИП се съобразява със статута на клиента, определен от държавата, в която последният е установен.

(4) ИП уведомява клиента с писмено изявление (Приложение 1), че е категоризиран като ПНС и следва да получи изричното потвърждение от лицето, че е съгласно да бъде третирано като такава.

Чл. 6. (1) Всяко лице, определено като ПНС, може изрично да поиска да не се третира като такава изцяло или за конкретна сделка, услуга или продукт. Искането по предходното изречение се подава до ИП в писмена форма (Приложение 2).

(2) Когато ПНС се възползва от правото си по предходната алинея и не поиска изрично да бъде третирана като непрофесионален клиент, ИП ще третира тази ПНС като професионален клиент.

(3) ПНС има право да поиска от ИП да бъде третирана като непрофесионален клиент. ИП си запазва правото да откаже така исканата прекатегоризация, когато няма обективна промяна в обстоятелствата и след извършена оценка бъде преценено, че клиентът има достатъчно опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането. В този случай се прилага ал.2. и клиентът ще бъде третиран като професионален.

Чл. 7. Във всички случаи при предоставяне на услуги на ПНС, ИП е длъжен да предава информация, която е коректна, ясна и не е подвеждаща, като взема предвид характера и дейността на категоризирания като ПНС клиент.

Б. Професионални клиенти

Чл. 8. Професионален клиент е клиент, който притежава опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането, и който отговаря на критериите, съгласно Приложение към § 1, т. 10 от ЗПФИ.

Чл. 9. Освен ако не е поискано друго, ИП ще определя по своя инициатива като професионални клиенти по отношение на всички инвестиционни услуги, инвестиционни дейности и продукти следните категории лица:

(1) Лица, за които се изисква издаването на лиценз за извършването на дейност на финансовите пазари или чиято дейност на тези пазари е регулирана по друг начин от националното законодателство на държава членка, независимо от това дали е съобразено с директива на Съюза, както и лица, получили разрешение за извършване на тези дейности или по друг начин регулирани от законодателството на трета държава, както следва:

- а) кредитни институции;
- б) инвестиционни посредници;
- в) други финансови институции, които подлежат на лицензиране или се регулират по друг начин;
- г) застрахователни дружества;
- д) предприятия за колективно инвестиране и техните управляващи дружества;
- е) пенсионни фондове и пенсионноосигурителните дружества;
- ж) лица, които търгуват по занятие за собствена сметка със стоки или стокови деривати;
- з) местни дружества;
- и) други институционални инвеститори.

(2) Големи предприятия, които отговарят поне на две от следните условия:

- а) балансово число – най-малко левовата равностойност на 20 000 000 евро;
- б) чист оборот – най-малко левовата равностойност на 40 000 000 евро;
- в) собствени средства – най-малко левовата равностойност на 2 000 000 евро.

(3) Национални и регионални органи на държавната власт, държавни органи, които участват в управлението на държавния дълг, централни банки, международни и наднационални институции като Световната банка, Международният валутен фонд, Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка, и други подобни международни организации.

(4) Други институционални инвеститори, чиято основна дейност е инвестиране във финансови инструменти, включително лица, които извършват секюритизация на активи или други финансови трансакции.

Чл. 10. (1) Категоризацията на лицата по чл. 9 ще се извършва с оглед наличната при ИП информация (публично достъпна и предоставена от клиента). Когато за установяване на статута на лицето е била необходима и изискана допълнителна информация, до получаването ѝ клиентът ще бъде третиран от ИП като непрофесионален.

(2) ИП уведомява клиента с писмено изявление (Приложение 1), че е категоризиран като професионален клиент за всички или определени инвестиционни услуги дейности или продукти.

Чл. 11. (1) Клиенти извън посочените в чл. 9 от тази Политика, които могат да бъдат смятани по тяхно искане за професионални, трябва да отговарят най-малко на два от следните **критерии**:

а) през предходните 4 тримесечия лицето е сключвало средно за тримесечие по 10 сделки със значителен обем на съответен пазар;

б) стойността на инвестиционния портфейл на лицето, който включва финансови инструменти и парични депозити, е повече от 500 000 евро;

в) лицето работи или е работило във финансовия сектор не по-малко от една година на длъжност, която изисква познания относно съответните сделки или услуги.

(2) За целите на **търговията на „Българска фондова борса“ АД**, за значителен обем ще се приема, когато е налице един от следните критерии:

а) през последната година Клиентът е извършил минимум 10 сделки средно на тримесечие с дадена емисия финансови инструменти, при които средният размер на сделка надвишава средния размер на сделка на регулирания пазар със същата емисия;

б) средният размер на сключените сделки за последното тримесечие от клиента с конкретна емисия финансови инструменти е по-голям от 2% от среднодневния оборот с емисията на регулирания пазар за същия период;

в) през последната година средният размер на сключените сделки от клиента на тримесечие надхвърля с 50% максималния размер на обезщетението по чл. 77г от ЗППЦК;

г) среднодневният оборот от сключените от клиента сделки за последното тримесечие е по-голям от 2% от среднодневния размер на регистрирания оборот на регулирания пазар за същия период, като от него се изключва търговията, свързана с вторично публично предлагане, увеличение на капитала на дружества и другите случаи, които не са свързани с ежедневната търговия на регулирания пазар.

(3) Клиенти на ИП извън посочените в чл. 9 от тази Политика, които търгуват на **международни пазари**, могат да бъдат смятани по тяхно искане за професионални, когато отговарят на най-малко два от следните критерии:

а) за изтеклата календарна година са извършили поне 10 сделки на тримесечие със значителен за съответния финансов инструмент размер. За значителен обем при търговия на международните финансови пазари се считат: 100 000 EUR за валутни деривати (FOREX); 50 000 евро (EUR) за търговия с деривативни инструменти основани на индекси и 10 000 евро (EUR) за търговия с договори за разлика (CFD) върху акции. Средната честота на сделките може да бъде достигната чрез търговия при един или няколко инвестиционни посредника.

б) притежават инвестиционен портфейл (пари и финансови инструменти) в равностойност на най-малко 500 000 евро;

в) притежават поне една година опит на професионална длъжност във финансовия сектор, която длъжност изисква познание за финансови инструменти и капиталови пазари и позволява правилно да се оценяват рисковете, свързани с търговията.

Чл. 12. Във всички случаи отказът от по-висока защита на клиент по чл. 11 се счита за валиден, само ако оценката на експертизата, опита и знанията на клиента, предприета от ИП, дава достатъчно гаранции предвид естеството на предоставяната услуга, че клиентът е в състояние да взема инвестиционни решения и да осъзнава свързаните с тях рискове. Оценката се извършва и по отношение на лицата, които управляват и представляват клиента или които имат право да извършват съответните сделки от негово име и за негова сметка.

Чл. 13. (1) В случай че лицата по чл. 11 желаят да бъдат категоризирани като професионални, ИП прилага следната процедура:

а) клиентите подават писмено искане (Приложение 3) пред ИП да бъдат третирани като професионални клиенти общо или във връзка с определени сделки, инвестиционни услуги или продукти, като прилагат доказателства, че клиентът отговаря на критериите, посочени в настоящата Политика.

б) ИП предприема действия по проверка на съответствието на клиента с критериите, посочени в настоящата Политика, включително, но не само: проверки в публично достъпни бази данни и регистри, справки в места за изпълнение или депозитарни институции, изискване на заверени копия от документи от клиента и др.;

в) ИП предупреждава изрично клиента и последният се съгласява, че няма да се ползва от съответната защита при предоставянето на услуги и извършването на дейности от инвестиционния посредник, както и от правото да бъде компенсиран от Фонда за компенсиране на инвеститорите във финансови инструменти;

(2) Професионалните клиенти следва да информират инвестиционния посредник за всяка промяна, която може да доведе до промяна в тяхната категоризация. В случай че ИП установи, че даден клиент е престанал да отговаря на условията, при които е категоризиран като професионален клиент, предприема необходимите мерки за отразяване на промяната.

(3) ИП може да откаже да категоризира като професионален клиент, който формално отговаря на критериите по предходните алинеи, но след извършена оценка бъде преценено, че клиентът няма достатъчно опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането.

Чл. 14. (1) Всеки професионален клиент има право, когато прецени, че не притежава опит, знания и умения да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да управлява и оценява рисковете, да поиска да бъде прекатегоризиран като непрофесионален клиент с цел осигуряване на по-висока степен на защита.

(2) По-високата степен на защита се предоставя на клиента въз основа на писмено искане и споразумение с ИП (Приложение № 4), в което изрично се посочва дали прекатегоризацията се иска за всички или за определени инвестиционни услуги, дейности или продукти.

(3) ИП си запазва правото да откаже искана прекатегоризация, когато няма обективна промяна в обстоятелствата и след извършена оценка бъде преценено, че клиентът има достатъчно опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането.

В. Непрофесионални клиенти

Чл. 15. ИП определя и третира като **непрофесионални** всички клиенти, които не са категоризирани като професионални или ПНС съгласно критериите и условията,

посочени в тази Политика.

III. Заключителни разпоредби

Звеното по нормативно съответствие на ИП в срок до 31 януари всяка година преглежда и оценява съответствието на настоящата Политика с регулаторните изисквания и при необходимост предлага изменения и допълнения за приемане от СД на ИП.

В случай че съществуващите към датата на приемането на тази Политика клиенти на ИП са били категоризирани като професионални/ПНС по критерии и процедура, сходни с тези по настоящия документ, то на тези клиенти може да не се извършва прекатегоризация.

Настоящите Правила се предоставят за сведение и изпълнение на всички лица, които работят за ИП.

Настоящите Правила са приети на 31.01.2019 г. с решение на СД на „ЕЛАНА Трейдинг“ АД.

Приложение 1

УВЕДОМЛЕНИЕ за категоризация на клиент на основание чл. 89 и Приложение към § 1, т. 10 от Закона за пазарите на финансови инструменти

Клиент: «Име», ЕГН / ЕИК: «ЕГН»

(име, фирма, ЕГН, ЕИК) Клиентски номер: «Кл_»

Инвестиционен посредник „Елана Трейдинг“ АД Ви уведомява, че в съответствие с установените нормативни критерии и събраната информация Ви категоризира както следва:

- Приемлива насрещна страна (ПНС)

- Професионален клиент по отношение на:
  - всички дейности и услуги, предоставяни от посредника
  - по отношение на конкретни действия и услуги (изброяват се изрично)

Уведомяваме Ви, че в качеството на ПНС/професионален клиент няма да се ползвате от съответната защита при предоставянето на услуги и дейности от инвестиционния посредник и от правото да бъдете компенсирани от Фонда за компенсиране на инвеститорите във финансови инструменти.

В случаите, когато ИП „Елана Трейдинг“ АД в хода на извършваната от дружеството дейност установи, че сте престанали да отговаряте на условията за съответната категоризация, ще предприеме необходимите мерки за прилагане на по-висока степен на защита.

Уведомяваме Ви, че имате право да поискате от „Елана Трейдинг“ АД да Ви категоризира по различен начин за всички или за конкретни инвестиционни услуги и дейности.

В случай, че „Елана Трейдинг“ АД удовлетвори Вашето искане, по-високата степен на защита ще Ви се предостави въз основа на писмено споразумение между „Елана Трейдинг“ АД и Вас, в което изрично се посочват конкретните услуги, дейности, сделки, финансови инструменти или други финансови продукти, във връзка с които „Елана Трейдинг“ АД ще Ви осигури по-висока степен на защита.

Клиентът е длъжен да уведоми „Елана Трейдинг“ АД за всяка промяна в данните, послужили като основание за неговата категоризация.

С подписването на настоящото уведомление Клиентът се съгласява с така направената му категоризация.

За Клиента:

За „Елана Трейдинг“ АД:

_____

_____

Дата: _____

Приложение 2**ЗАЯВЛЕНИЕ за промяна на категоризацията от ПНС на професионален или непрофесионален клиент**Подписаният/та/ **«Име»**ЕГН / ЕИК **«ЕГН»**, представлявано от
....., клиент на ИП
„Елана Трейдинг“ АД,

С оглед възможността за искане на по-висока степен на клиентска защита в отношенията ми с ИП “Елана Трейдинг” АД отправям настоящото искане за прекатегоризация **от ПНС на:**

 Професионален клиент: Общо за всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти; По отношение на конкретни действия и услуги, както следва:

 Непрофесионален клиент: Общо за всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти; По отношение на конкретни действия и услуги, както следва:

За Клиента: _____

Дата : _____

На основание подадено от клиента искане, ИП “Елана Трейдинг” АД прекатегоризира клиента като:

 Професионален клиент: Общо за всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти; По отношение на конкретни действия и услуги, както следва:

 Непрофесионален клиент: Общо за всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти;

По отношение на конкретни действия и услуги, както следва:

За ИП „Елана Трейдинг“ АД: _____

Дата: _____

Приложение 3

ЗАЯВЛЕНИЕ за категоризация като професионален клиент по инициатива на клиента на основание раздел II от Приложение към § 1, т. 10 от Закона за пазарите на финансови инструменти

Подписаният/та/ **«Име»** ЕГН / ЕИК **«ЕГН»**, представлявано от ....., клиент на ИП „Елана Трейдинг“ АД,

С оглед преценката ми, че притежавам нужните опит, знания и умения да взимам самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценявам рисковете, свързани с инвестирането, **заявявам, че желая да да бъда третиран като професионален клиент относно:**

- всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти;
- конкретни действия и услуги, както следва:

Декларирам, че отговарям на поне два от следните критерии за професионален клиент:

- през последната година съм сключвал средно за тримесечие по 10 сделки със значителен обем на съответен пазар;
- стойността на инвестиционния ми портфейл, който включва финансови инструменти и парични депозити, е повече от левовата равностойност на 500 000 евро;
- работя/ работил съм във финансовия сектор не по-малко от една година на длъжност, която изисква познания относно съответните сделки или услуги.

Прилагам следните доказателства за горепосоченото:

---

1. Уведомен съм от ИП, че в качеството на професионален клиент няма да се ползвам от съответната защита при предоставянето на услуги и извършването на дейности от инвестиционния посредник, и от правото да бъда компенсирани от Фонда за компенсиране на инвеститорите във финансови инструменти, както и за възможните последици от това;
2. Ще уведомявам ИП за всяка промяна в данните, послужили като основание за определянето ми като професионален клиент.
Известна ми е отговорността по чл.313 от Наказателния кодекс.

За Клиента: _____

Дата : _____

На основание предоставената от клиента информация, ИП „Елана Трейдинг“ АД приема, че:

- Клиентът може да бъде категоризиран като професионален относно:**
- всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти;
  - конкретни действия и услуги, както следва:

_____

_____

Клиентът не може да бъде категоризиран като професионален по следните причини:

_____

_____

За ИП „Елана Трейдинг“ АД: _____

Дата: _____

ЗАЯВЛЕНИЕ за промяна на категоризацията на клиент от професионален на непрофесионаленПодписаният/та/ **«Име»**ЕГН / ЕИК «ЕГН», представлявано от
....., клиент на ИП
„Елана Трейдинг“ АД,

Предвид възможността за искане на по-висока степен на клиентска защита в отношенията ми с ИП “Елана Трейдинг” АД и с оглед преценката ми, че не притежавам нужните опит, знания и умения, за да взимам самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценявам рисковете, свързани с инвестирането, отправям настоящото искане за прекатегоризация от професионален на **непрофесионален клиент по отношение на:**

- всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти;
- конкретни действия и услуги, както следва:

За Клиента: _____

Дата: _____

На основание предоставената от клиента информация и след преценка на неговия опит, знания и умения да взима самостоятелно инвестиционни решения и правилно да управлява и оценява рисковете, свързани с инвестирането във финансови инструменти, ИП „Елана Трейдинг“ АД приема, че:

- Клиентът може да бъде категоризиран като непрофесионален:**
- всички инвестиционни услуги и дейности, сделки или инвестиционни продукти;
- конкретни действия и услуги, както следва:

- Клиентът не може да бъде категоризиран като непрофесионален по следните причини:**

За Клиента: _____

Дата: _____